

Nätverket
Renare Mark

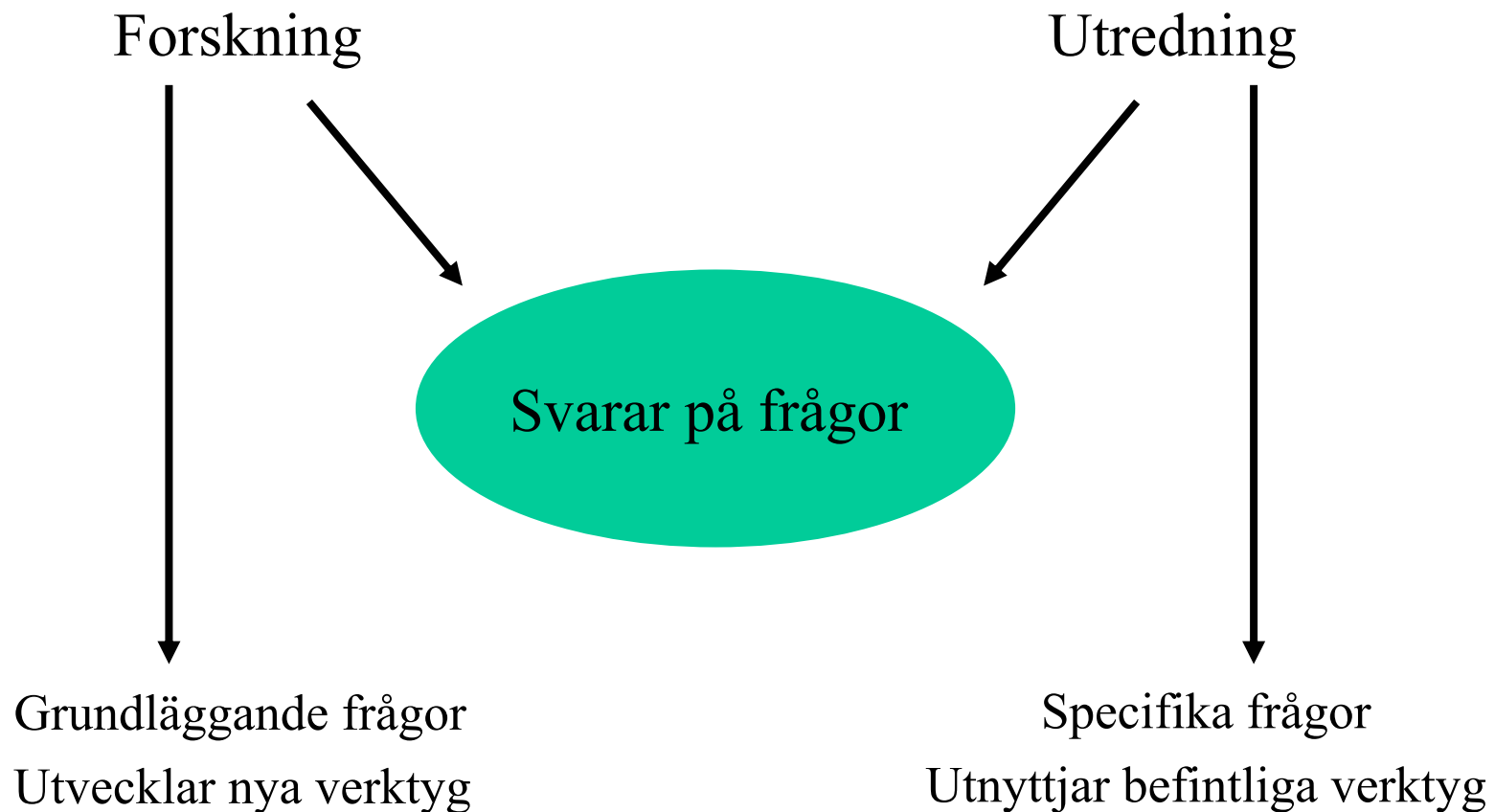
Forskarmöte 2005

Umeå - universitetet

Inledningsföredrag

Forskningsarbete inom efterbehandlingsprojekt - ett förbisett trumfkort? Olof Regnell, Lunds universitet

---

Ämnet/källan

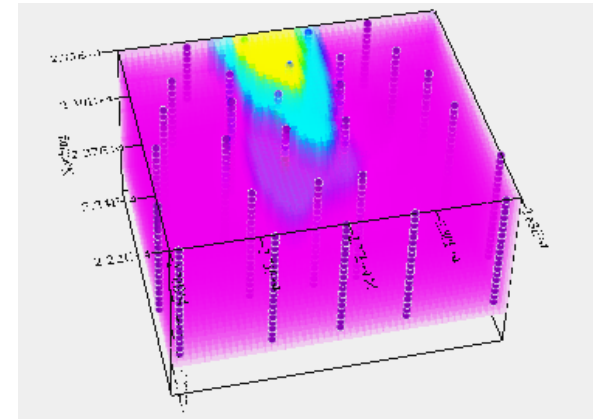
Förorenad mark - kvantifiering och visualisering av osäkerheter

Peter Starzec, *Statens geotekniska institut, Göteborg*

Vad är en korrekt/sann beskrivning av källan?

- Provtagningsstrategi
- Antalet prover
- Valet av provpunkter
- Representativa prover

- Statistisk bearbetning -
  - interpolering
  - korsvalidering
  - sannolikhet
  - kvantifiering av osäkerheter

Kartläggning av klororganiska föroreningar - instrumentell analys med GC-MS samt bioanalytisk screening med CAFLUX

Malin Nordling och Ylva Persson, Miljökemi, Umu

Sammanfattning GC-MS

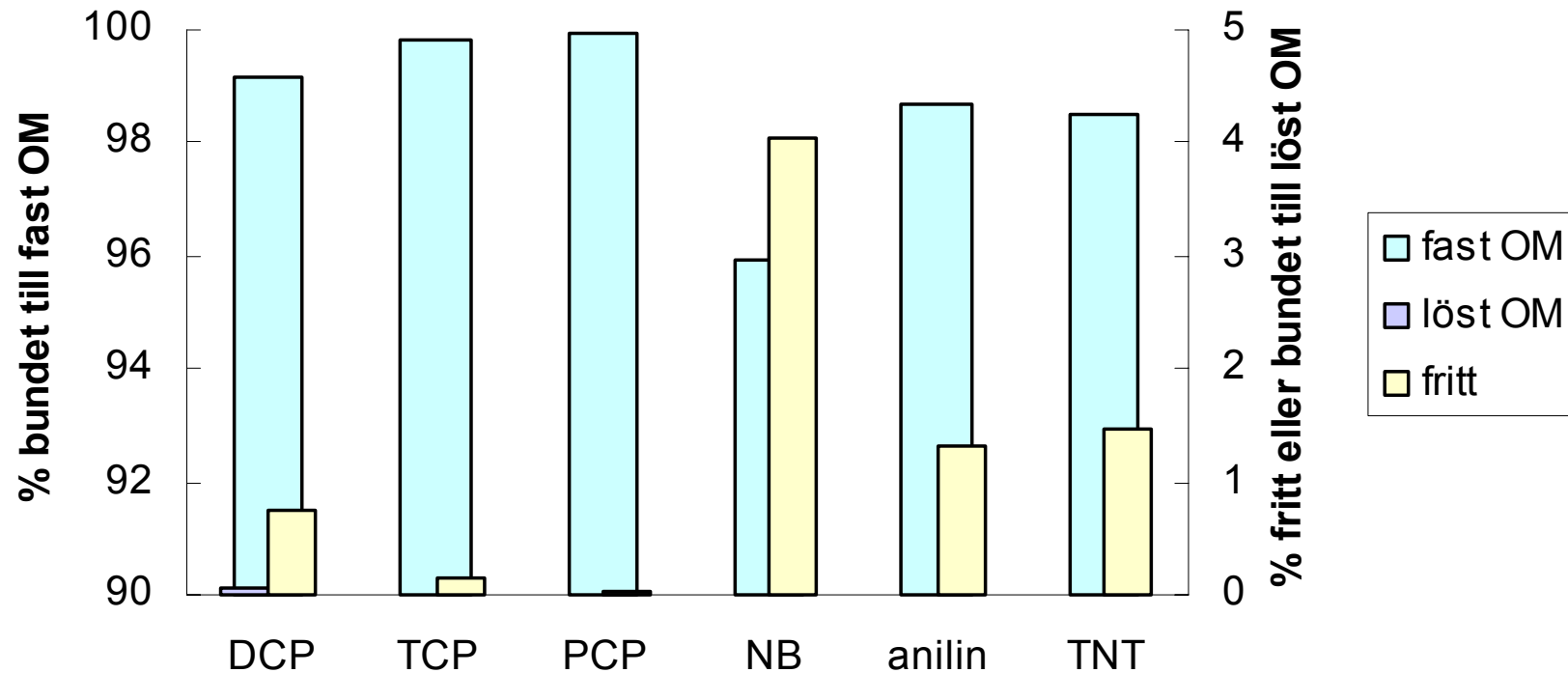
- Sammansättning i den förorenade jorden skiljer sig från det tekniska preparatet
- Fåtal kongener dominerar

Sammanfattning CAFLUX

- CAFLUX kan användas för screening av dioxinförorenade jordprov. För tolkning av resultat krävs kalibrering mot dioxinprofilen på varje förorenad tomt
- Många prover kan analyseras på kort tid, effektiv extraktion och upparbetning

Fördelning av organiska föroreningar mellan fast och löst naturligt organiskt material

Sofia Frankki, SLU, Umeå

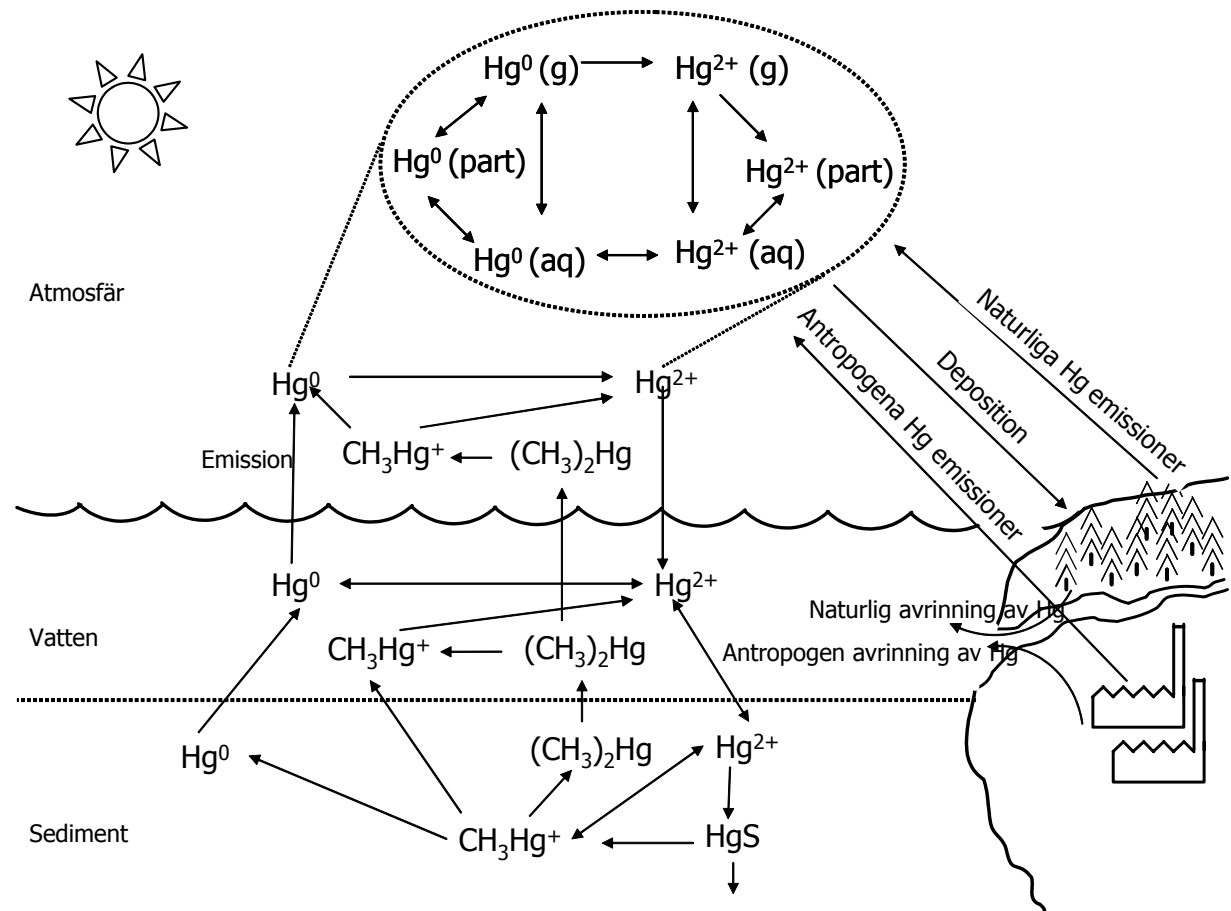

Species specifik isotospädning för bestämning av gasformiga kvicksilverföreningar

Erik Björn, Analytisk kemi, Umu

Kvantifiering av gasformiga Hg species

Studier av metylerings- och reduktionsprocesser, samt emissions hastigheter

Spridning/Transport

Projekt som är aktuella och intressanta, sett i ett internationellt respektive nationellt forskningsperspektiv!

- Fastläggningsprocesser/
urlakningsprocesser
- Nedbrytning/kemisk omvandling
- Metoder för bedömning av
spridning
- Spridningsmodellering

Förstudie - Användning av numeriska beräkningsmodeller för beskrivning av transport och spridning av föroreningar i grundvatten

Sven Jonasson, Geo Logic i Göteborg AB

- Hållbar Sanering-projekt som syftar till att beskriva den erfarenhet och kunskap om modellering av transport av föroreningar i grundvatten (för svenska förhållanden) som finns i "branschen" och vid universiteten
- Ett fåtal programvaror dominerar vid grundvattenmodellering i Sverige utanför universiteten
  - Visual MODFLOW
  - GMS (MODFLOW m fl)
  - MIKE SHE (mest större projekt)
- Fler och fler aktörer använder grundvattenmodeller, men ofta sporadiskt

Modellering av förorenings-spridning i den omättade zonen - en fallstudie vid nedlagd plantskola

Martin Larsson, Inst för Skogsekologi, SLU, Umeå

- Spridningsmodell omättade zonen (markvatten)
- Spridningsmodell mättade zonen (grundvatten)
- Verktyg för att bedöma risken för föroreningstransport
- Riskbedömningsverktyg

Fastläggningsprocesser i torv som indikation på föroreningars spridning i humusrik jord

Yuliya Kalmykova, FRIST Chalmers

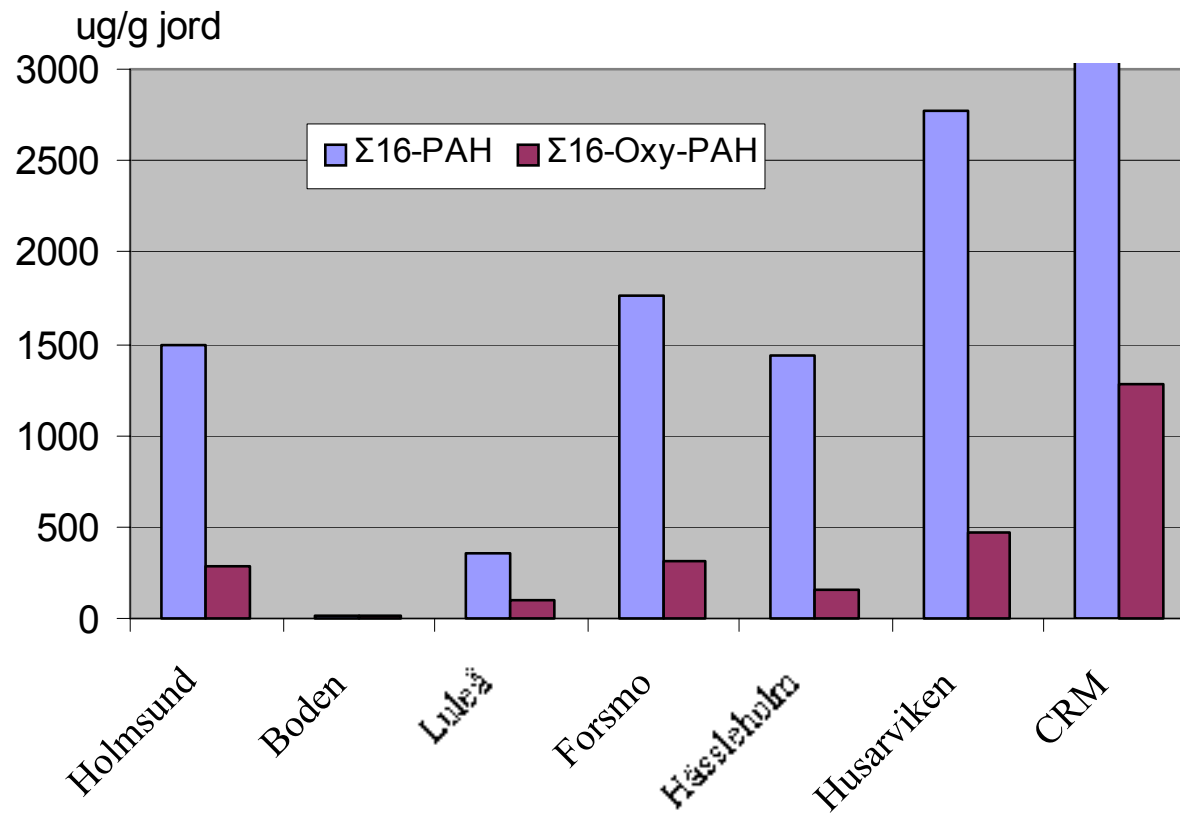
- Undersöka interaktion mellan tungmetaller och organiska föroreningar på torv som absorbent

Adsorption of Pb at pH = 5,6 by row and water-washed peat, %		
Peat, g	row peat	washed
0,5	41,3	99,2
1	39,1	99,5
3	38,5	99,5
6	44,4	99,5
Average	40,2 %	99,4%

Oxy-PAH: omvandlingsprodukter som påverkar riskbedömningen

Staffan Lundstedt, Miljö kemi, Umeå universitet

Förekomst av oxy-PAH i förorenade jordar, totalhalter $\Sigma 16$ -PAH respektive $\Sigma 16$ -Oxy-PAH

Multivariat utvärdering av PAHers egenskaper och jordparametrars inverkan på nedbrytning med kemisk oxidation

Sofia Jonsson, Miljökemi, Umu

Slutsatser

- Oxidationen minskar med ökande hydrofobicitet
- Minskande oxidation med:
  - ✓ Större specifik yta och högre glödförlust främst för 2-3 ringade PAHer
  - ✓ Ökande ålder av förorening främst för 5-6 ringade PAHer

Exponering

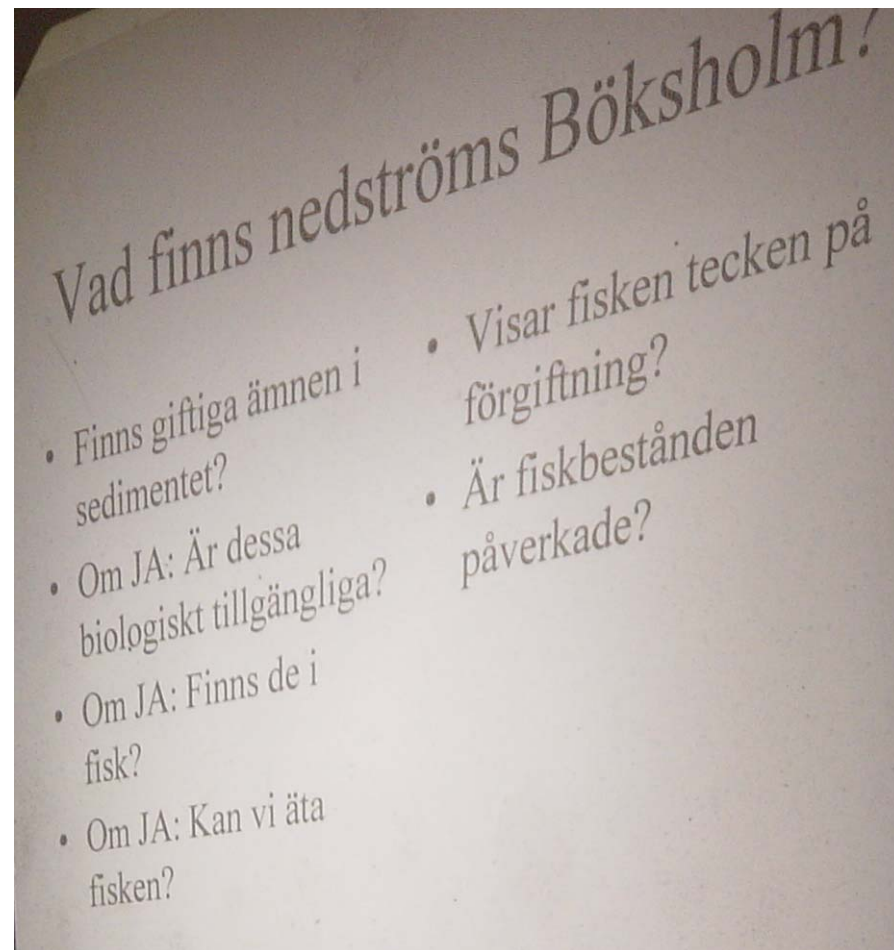
Hur ska miljörisker beskrivas och kvantifieras?

På vilken biologisk organisationsnivå ska problemet studeras?

Vad ska skyddas?

Miljöriskbedömning av nedlagd massafabrik - biotillgänglighet och effekter på fisk

Bengt-Erik Bengtsson, ITM

Tekniker för att studera biotillgänglig fraktion av PAH:er i en förorenad jord

Magnus Bergknut, Miljö kemi, Umeå universitet

- Biotillgänglighet i mark är tre-vägs interaktionen mellan den undersökta föroreningen, jorden och organismer i jorden.
- Biotillgänglighet är ämnes-, plats-, och organismspecifik.

Upptag av PAH:er från en gasverkstomt uppskattad genom olika biotillgänglighetshärmande tekniker.

Teknik	Utbyte (%), n=3
Metanol*	84,06
Tween 80*	6,33
HPCD*	1,00
Vatten/Metanol 99:1*	0,16
Vatten/Butanol 99:1*	0,13
SPMD	0,09
Daggmask	0,08
SPME	0,04
Vatten*	0,02

Upptag av PAH i växter och masken *Enchytraeus crypticus* från en kreosotförorenad jord

Ann-Sofie Allard, IVL

Slutsatser

- PAH kan tas upp i biota
- Potentiella cancerogena PAH i växter och maskar
- PAH upp till 4 ringar
  - Bionedbrytning dominerar
- PAH med > 4 ringar
  - Upptag i växter dominerar
- En platsspecifik ekotoxikologisk undersökning bör inkludera ackumulering i biota t ex i växter och maskar

Populationsstruktur hos kräftdjuret *Nitocra Spinipes* inom bedömning av sedimentkvalitet

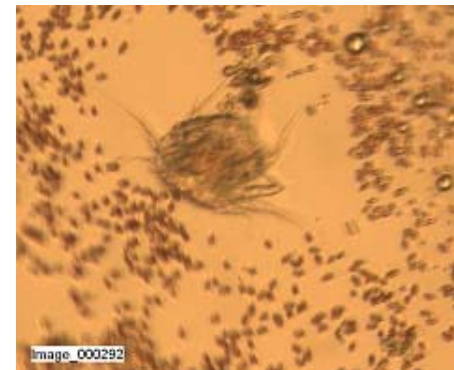
Niklas Ricklund, ITM

Svårigheter vid bedömning av sedimentkvalitet i Sverige. Hur skall resultat tolkas?

Utveckla ett ekotoxikologiskt test för sediment. Accepterad standard saknas.

Extrakt från sediment + Kiselgel (syntetiskt sediment)

Akutttest endast vid screening av toxiska substanser. Flera tester bör utföras parallellt enligt ett "minimum data set", där olika respons och arter täcks in.

Hur går vi vidare?

